

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Однією із важливіших проблем української економіки є недосконалість структури національного виробництва. Індустріально-аграрна економіка з її морально і фізично застарілою технічною базою, низькорентабельною і надто енергомісткою, завжди буде знаходитися в залежності від постіндустріальних економік і постачальників енергетичних ресурсів. Проблема структури нашого виробництва обумовлює вкрай негативну структуру експортно-імпортних операцій. З такою виробничою базою будь-яка світова криза буде мати більш трагічні наслідки, ніж для постіндустріальних економік. Якщо на світових ринках зникне попит на нашу сировинну продукцію індустріального характеру, тоді де країна буде брати гроші на підтримання своїх потреб? Захистити себе від світової кризи можна тільки одним способом – змінивши структуру національного виробництва на високотехнологічне, високорентабельне, експортоорієнтоване виробництво кінцевого продукту масового попиту.

Тому потрібно створити умови для масового формування на території України відповідних нових підприємств. Створення нової виробничої бази повинно спиратися не на «невидиму руку», а на маркетингову стратегію країни, розраховану на 30-40 років. Спроба сформувати в країні ринкову економіку протягом короткого періоду без урахування особливостей структури її національного виробництва, менталітету населення, наявності відповідно підготовлених управлінських кадрів потерпіли невдачу. Більшість із здійснюваних реформ критично оцінювалася українськими економістами. Зокрема, ще в 1999 р. М.Павловський стверджував, що «...реформи в Україні ... починались без чітко сформульованої мети, без стратегії, яка була б вироблена в Україні і для України» (2, с.37). Тому, як стверджує Президент Спілки економістів України проф. В. Оскольський, в країні створена своєрідна пародія ринкової економіки. Високий рівень монополізації, відсутність реальної конкуренції в більшості сфер економічної діяльності, надмірна тінізація і масштабна корупція роблять неможливим спрацювання в країні ринкових механізмів саморегулювання.

Суттєвий недолік структури виробництва – надмірна частка експортоорієнтованих підприємств (частка експорту у ВВП – близько його половини), орієнтованих на випуск неблагородних металів, продукції хімічної промисловості та мінеральних продуктів. Це відображає місце України в міжнародному поділі праці – як постачальника сировини для розвинених країн. Тому обсяги національного виробництва та його динаміка залежать від

кон'юнктури на світових ринках, що підтвердилось у 2009 р. падінням ВВП в Україні на 15 відсотків. Водночас на економіці Польщі, зорієнтованій на потреби національного ринку, криза не відобразилась – обсяг ВВП у 2009 р. тут не скоротився.

При обмежених фінансових та матеріальних ресурсах є необхідним визначення пріоритетних сфер національного виробництва, які за наявності обмеженого ресурсного потенціалу зможуть забезпечити випуск продукції з великою часткою доданої вартості.. Важливу роль у цьому відіграє широке впровадження у виробництво використання новітніх ресурсозберігаючих технологій, це дасть можливість Україні зайняти належне місце у міжнародному поділі праці.

До пріоритетних доцільно віднести ті сфери, де зберігся виробничий, трудовий та інтелектуальний потенціал: ракетно-космічну галузь, підприємств ВПК, а також – літакобудування. Саме ці сфери можуть бути рушійним двигуном розвитку промислового виробництва. До перспективних також можна зачислити суднобудування, ядерну енергетику, інформаційно-комунікаційні технології. Особливу перспективу має розвиток АПК, враховуючи зростаючий попит на продовольство на світових ринках. Неминуче вдосконалення структури виробництва вимагатиме завчасної підготовки відповідних кадрів – інженерно-технічних працівників та висококваліфікованих робітників. Всеукраїнський союз вчених запропонував свій комплекс стратегічних реформ, які в випадку їх реалізації створили б в Україні безпрецедентні по-світовим міркам умови для бурного розвитку принципово нового для нашої країни високотехнологічного, високорентабельного, постіндустріального експортоорієнтованого бізнесу.

Як стверджує, проф. О.Кендюхов, саме теперішня світова криза дає Україні унікальний історичний шанс показати світу нове економічне диво. Цей шанс пов'язаний насамперед, з різким падінням інвестиційної активності в США і Європі. «Я не бачу об'єктивних причин,- акцентував економіст,- мішаючих українському суспільству створити на території своєї країни кращі в світі умови для прямих зарубіжних інвестицій і справжнього підприємницького буму. Всі причини носять суб'єктивний характер ». Так що в Україні є не більше 3 років, щоб використати свій шанс.[1]

1. Кендюхов О. В. *Україні потрібна перебудова (Електронний ресурс)* //О. В. Кендюхов. Режим доступу: <http://kendyuhov.in.ua/index.php>
2. М.Павловський. *Макроекономіка перехідного періоду: Український контекст*. К, «Техніка», 1999 р. 336 с.
3. *Статистичний щорічник України за 2009 р. К., ДП «Інформаційно-аналітичне агентство» 2010р.*